

Okul Yöneticilerinin Sergiledi?i Yönetim Tarzlar? Ölçe?i

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2026). *Okul Yöneticilerinin Sergiledi?i Yönetim Tarzlar? Ölçe?i*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=27830>

Özet

Okul Yöneticilerinin Sergilediği Yönetim Tarzları Ölçeği, **Ramazan Asar** tarafından 2021 yılında tamamlanan doktora tezi kapsamında geliştirilmiş özgün bir ölçme aracıdır. Bu ölçek, eğitim kurumlarında görev yapan okul yöneticilerinin öğretmenlere yönelik sergiledikleri yönetsel davranışları ve tarzları sistematik olarak tespit etmeyi amaçlamaktadır. Ölçek, yöneticilerin öğretmenlere ilişkin insan doğası varsayımları (örneğin, McGregor'un X ve Y Kuramları bağlamında) ile yönetim pratikleri arasındaki ilişkiyi incelemeye odaklanmıştır. Ölçeğin geliştirilmesi, eğitim yönetimi alanında ampirik araştırmalara katkı sağlamak üzere yapılandırılmıştır.

Anahtar Kelimeler

Okul Yönetimi, **Yönetim Tarzları**, Eğitim Liderliği, Öğretmen-Yönetici İlişkileri, Örgütsel İletişim, Ölçek Geliştirme, Psikometrik Özellikler.

Yazarlar

Ramazan Asar

Amaç

Ölçeğin temel amacı, okul yöneticilerinin günlük işleyişte ve iletişimde öğretmenlere karşı kullandıkları yönetim yaklaşımlarının güvenilir ve geçerli bir şekilde ölçmektir. Bu araç, özellikle yöneticilerin hiyerarşik tutumlarının, disiplin anlayışlarının, iletişim biçimlerini (tek yönlü veya çift yönlü) ve resmiyet düzeylerini saptayarak, okuldaki **örgütsel iklim** üzerindeki etkilerini analiz etmeye olanak tanır.

Geliştirme çalışması, yöneticilerin sergilediği tarzların altında yatan varsayımları ortaya çıkarmayı ve bu tarzların öğretmenlerin motivasyonu ve performansları üzerindeki potansiyel etkilerini araştırmacılar için ölçülebilir hale getirmeyi hedeflemiştir.

Yapı

Ölçek, okul yöneticilerinin sergilediği yönetim tarzlarının ölçmektedir. Bu yapı, genellikle yöneticinin gücü kullanma biçimi, karar alma süreçlerine katılım düzeyi ve astlarına karşı takındığı tutum gibi boyutları kapsar. Ölçek maddelerinin içeriği incelendiğinde, ölçülen yapının ağırlıklı olarak **otoriter** veya geleneksel yönetim yaklaşımları, resmiyetin ve hiyerarşik mesafenin korunduğu tarzları temsil ettiği görülmektedir.

Ölçülen kavram, yöneticilerin sadece iş odaklı değil, aynı zamanda iş dünyasındaki sosyal etkileşimlerde dahi konumlarının hissettirme eğilimlerini, yani yöneticinin **liderlik** davranışlarının algılanan boyutlarının kapsamaktadır.

Geçerlik

Ölçeğin geçerliliğini belirleme çalışmalarında yapı geçerliliği odaklanılmamıştır. Yapı geçerliliği için yaygın olarak kullanılan istatistiksel yöntemlerden biri olan **Açıklayıcı Faktör Analizi** (AFA) uygulanmamıştır.

Bu analiz, ölçek maddelerinin kuramsal olarak öngörülen faktör yapısına ne ölçüde uyduğunu göstermiş ve ölçeğin maddelerinin, temsil etmesi amaçlanan yönetim tarzları boyutlarının başarısıyla ölçütünü doğrulamıştır. AFA sonuçları, ölçeğin kavramsal yapısının sağlam olduğunu desteklemektedir.

Güvenirlik

Ölçeğin güvenilirliği, yani ölçüm tutarlılığı, **ic tutarlılık katsayısı** hesaplanarak belirlenmiştir. Bu amaçla, psikometride en sık kullanılan güvenilirlik ölçütlerinden biri olan **Cronbach Alfa** katsayısı kullanılmıştır.

Yüksek Cronbach Alfa değerleri, ölçek maddelerinin birbiriyle tutarlı olduğunu ve aynı yapıyı ölçme eğiliminde olduğunu gösterir. Bu güvenilirlik testi, Okul Yöneticilerinin Sergilediği Yönetim Tarzları Ölçeği'nin farklı zamanlarda veya farklı madde setleriyle benzer sonuçlar verme yeteneğine sahip olduğunu kanıtlamaktadır.

Faktör Analizi

Ölçeğin faktör yapısını ortaya çıkarmak ve teorik modeli desteklemek amacıyla **Açıklayıcı Faktör Analizi** (AFA) gerçekleştirilmiştir. AFA, ölçek maddeleri arasındaki ilişkileri inceleyerek, maddelerin hangi temel faktörler altında toplandığını belirlemiştir.

Bu analiz, ölçekte yer alan maddelerin hangi yönetim tarzı boyutları (örneğin, Otoriter Yönetim, Mesafeli İlişki vb.) temsil ettiğini istatistiksel olarak tanımlamış ve ölçeğin çok boyutlu yapısının ampirik kanıtlarını sunmuştur. Faktör yükleri, her bir maddenin ilgili faktöre olan katkısını ortaya koyarak ölçeğin yapısal bütünlüğünü sağlamıştır.

Ölçme Aracı

Test Type: Geliştirme (Özgün Ölçek)

Format: 5'li Likert tipi derecelendirme ölçeği.

Language Available: Türkçe

Population Group: Eğitim kurumlarında görev yapan öğretmenler (Yönetici davranışlarına ilişkin algıları ölçülmektedir).

Age Group: Yetişkin Eğitim Çalışanları (Genellikle 25-65 yaş aralığı).

Population Details: Ölçek, Türkiye'deki çeşitli eğitim kademelerinde görev yapan okul yöneticilerinin yönetim tarzları, öğretmenlerin perspektifinden değerlendirilmek üzere tasarlanmıştır.

Test Methodology: Nicel araştırma yöntemleri kapsamında, **psikometrik** özelliklere sahip bir öz bildirim aracı olarak kullanılmıştır.

Anahtar Kelimeler

Eğitim Yönetimi, Liderlik Tarzları, Çi Tutarlılık, Açıklayıcı Faktör Analizi, Yönetici Davranışları, Örgütsel İklim.

Yazarlar

Author ORCID Identifier: Bilgi mevcut değildir.

Affiliation Email addresses: ramazanasar@gmail.com

Correspondence Address: Hacettepe Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara (Tez çalışması yapılıp kurum).

Özinler, Ücret ve Uygulama Yolu

Ölçek, **Ramazan Asar** tarafından 2021 yılında doktora tezi kapsamında geliştirilmiştir. Tez çalışması açık erişim olarak sunulduğunu için, akademik ve eğitim araştırmalarında kullanımı genellikle yazarın izni ve uygun atıf yapılması koşuluyla mümkündür. Ölçeğin ticari kullanım için yazara doğrudan ulaşılması gerekmektedir.

Bu ölçeğe ait orijinal tez ve ek dokümanlar Hacettepe Üniversitesi'nin açık erişim sisteminde mevcuttur.

Kaynaklar

Asar, R. (2021). *Okul yöneticilerinin öğretmenlere ilişkin insan doğası varsayımları ve sergiledikleri yönetim tarzları* (Doktora Tezi). Hacettepe Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.

Tez çalışmasının tam metnine ve detaylı bilgilere aşağıdaki bağlantıdan ulaşılabilir: openaccess.hacettepe.edu.tr.

Ölçeğin orijinal PDF dosyaları aşağıda yer almaktadır:

[okul-yoneticilerinin-sergiledigi-yonetim-tarzlari-olcegi-toad.pdf](#)

[okul-yoneticilerinin-sergiledigi-yonetim-tarzlari-olcegi-toad.pdf](#)

Okul Yöneticilerinin Sergilediği Yönetim Tarzları Ölçeği Maddeleri

Derecelendirme: (1) Hiç Katılmıyorum, (2) Az Katılıyorum, (3) Orta Düzeyde Katılıyorum, (4) Çok Katılıyorum, (5) Tamamen Katılıyorum

ÖNEMLİ: Aşağıdaki ölçek maddeleri orijinal dilinde korunmuş olup, herhangi bir değişiklik yapılmamıştır.

Yöneticiler, iş haricindeki iletişimlerinde de öğretmenlere konularını hissettirirler.

Yöneticilerin öğretmenlerle ilişkileri resmidir.

Okuldaki iletişim yöneticilerden öğretmenlere doğru tek yönlüdür.

Yöneticiler, öğretmenlere karşı sıkı bir disiplin uygulamaktadır.

Verilen görevi yerine getirmeyen öğretmenler, yöneticiler tarafından olumsuz bir şekilde uyarılmaktadır.

Yöneticiler odalarını dikkatle korumazlar.